

نخسی هر بردہ ۱۰ غروہ
سنگل کی پوستہ ایله ۵ لیرا۔
(اجنبی ملکتار ایچین ۵ دو لار)۔

ابونہ واعلان اپشیز ایچین استانبول بورو سہ
مراجعہ ایدبیلر۔
یازی اپشیز شک مر جی آنکہ مر نزدیک رہے۔

حیات

مبارہ امامہ ... دبایہ را ہا ہر ہیات قاتالم ...
نجہ -

ادارہ مرکزی :

آنکہ مدد ، استانبول جادہ سندہ آنکہ
معارف امینلکی یا شدہ کی دائرہ

استانبول بوروسی :

استانبولہ ، باب عالی جادہ سندہ ۸۷ نومبر و دا ۸ مخصوصہ

صایی : ۵۳

آنکہ ، ۱ کانون اول ، ۱۹۲۷

صاحبہ :

بر سہ لک فکر حبائی

یکجن بر سنہ ایچنہ دار الفنون نشریاتی ،
طب فاکولٹی مدرسہ لینک با صدیر دقلی
و یا با صدیر مق او زرہ بولوند قلری درس کتابلری نی ،
ادبیات فاکولٹی سنک نشر ایله دیکی فلسفہ
لقتھے سنی ، توریکات انتیتوسونک طبع
ایتدیر دیکی بار تولد کو فرانسلری آئریجہ شکری
قایا بک (اقتصادی مذہبی تاریخی) نی .. بالخاصہ
صاعق ایجاد ایدہر ۔

حسین جاہد بک ، او غلو مک کتبخانہ سنہ
بو سنہ حریت وبالخاصہ بو ترونک (علم و دین) نی
علاوہ ایتدی . بو صوکنی اثر فکر حیات
ایچون مهم بر قازانچ او لدی ۔

هیچ شہی یوق کہ سنہنک اک مهم اڑی
بویوک فازینک طبی بیتمک او زرہ اولان نطقی
اولا جقدر . بونطقہ ، بویوک آدامک روح وار ادہ سیلہ
تماس ایمک امکانی بولا جغز . ہر یا شدہ ، ہر کس
ایچون اک اساسی تربیہ و اسطھے سی ، بو تماس ، بو
معنوی ارتبا تدر . بوفکرک ، بر غایہ نک تحققی
ایچون ہر مشکلی قبر مق ارادہ سی ، عنزی ، بویوک
آدمک بزہ سرایت ایتدیرہ جکلری قدر تله آرتار .
نطق ، بالکز تورک دولت نک ناصیل تأسیس ایتدی کنی
او کرہ تھیہ جک ؟ مستقبل کنجلک ایچون بر قوت
منبعی اولا جقدر ۔

باب عالی کتابجیلری آر اسندہ دولا شمعی زائد
کور و بورم . برایک کنچک اسکی ساز شاعر لرینہ
ھائڈ طوپلا دینی و با صدیر دینی اثر لر و مکتب کتابلری
استثنا ایدیلیسہ ، او نلارڈہ جدی نشریاتہ ھاں
بر اثر کور و لہ من . بونک خارجندہ فکری اثر لری
بالکز مجموعہ لرڈ کور و بیلیز . (حیات) جدی

هیچ شہی یوق کہ ملی کتبخانہ من ایچون قیمتی بر
قا زانجدر . فقط معارف و کالی النہ بولونان چو ق
آز تخصیصاتی ضروری اولارق ، داها چو ق مکتب
کنجلکی ایچون دوغر و دن دوغر و یہ لازم کلن کتابلرہ
صرف ایله بیور . بو کتابلر آر اسندہ «بنا تلر عالی»
ایله لیسہ طلبہ سی ایچون نشر ایدیلن اوفاق ادبی
بروشور لر او زرندہ توقف ایمک لازم در . «بنا تلر
عالی» بالکز مکتب کتابلری بہ بیریکی سنی علاوہ
ایله مک ایچون نشر اولونش دکلدر . بو اثر
مکتب لرک طبیعتات تدریساتہ مسعود بیریکیلک
ادخال ایدہ جکدر . بو کتابک تعقیب ایله دیکی
اصول ، معلمی میز طرفندن تقدیر و تطبیق اولونور سہ
کنجلی میز لفکری تربیہ سی ، طبیعت قارشیدن کی
کور و شی چو ق کیشلہ بہ جکدر . یاقین بر آتی ، بو
اثرک طبیعتات تدریساتہ وجودہ کتیرہ جکی
تحویلی بزہ کو سترہ جکنند امین . ادبیات
تدریساتہ یار دیم ایمک ایچون چیقاری لان و متادیا
چیقاری لاجق اولان اوفاق رسالہ لر ایسہ
معلمی میز النہ ، لیسہ کنجلکنی جهان ادبیاتی لہ ،
ملی اثر لیز لہ تماںی تامین ایدہ جک ، مطالعہ
ذوقی آر ترا جق بر واسطہ اولا جقدر . اکر
بو رسالہ لر بالکز اوفومق هو سنی آر تدیرہ
بیلہ سہ بکلہ نیلن اک مهم فائڈہ حاصل اولمش دیمکدر .
دولت مطبعہ سنک مکتب کتابلری ، یا خود
معلمی ایچون دوغر و دن دوغر و یہ لازم کلن
اولان رہبر لرہ ھائڈ نشریاتہ قوتی بر حرکت
اول دینی رسنہ طرفندہ طبع اولونان و یا طبع ایدیلکدہ
بولونان کتاب لیستہ سنہ با قتجہ تمامًا کلاشیلیور .

حیات بونسخہ سیلہ ایکنچی سنہ یہ کبریبور .
بو یکن برسنہنک فکر حیاتی او زرندہ بر بارجہ
دور مق ، بوقیسا ماضینک بر بیلانچو سنی چیز مک
چو ق فائڈہ لیدر . چونکہ بکری یہ باقیش استقبالی
سنور خصوصنہ بزہ یار دیم ایدہ بیلر .

بر سہ لک فکر حیاتنک مخصوصی ایلک اول ،
انتشار ایلہن اثر لر ده آرامق لازم در دکلی ؟
یکن برسنہنک ، بو اعتبار لہ مولودی نی تعین نہ قادر
قولا بدر . برسنہ طرفندہ تور کیا ده مکتب کتابلری
خارجندہ جدی اثر لر کہان هان تک بر طابعی وارد رہ :
او ده دولت در . اکر دولت مطبعہ سنہ کیدہر ، بر
سنہ طرفندہ معارف و کالتنک و دار الفنون
با صدیر دینی اثر لرک لیستہ سنی آلر سہ کز
ھان تور کیا ده چیقان جدی کتابلرک بوزدہ سکانی
حقنہ معلومات صاحبی اولیویر ریسکن . بالکز
بو وضعیت بیلہ ملکتک فکر و عرفان حیاتنک
نہ درجہ ضعیف اول دینی کو سترہ مک ایچون
کافیدر . دولت مطبعہ سنک بوسنہ ایچنہ طبعی
اکال ایله دیکی و یا طبع ایمک او زرہ بولوندی نی
اثر لر آر اسندہ فکر حیاتنہ ایچون چو ق قیمتی
اولا نلری وار . وہ لزک ترجمہ اولونان تاریخی ،
خلیل بک دل اسلامیہ تاریخی ، بونافوس
ونجم الدین صادق بکلرک اجتماعیاتی ، طبع نہ باشلانان
حسین کاظم بک تورک لغتی ، صالح ذکی بک
ریاضیہ قامو سی ، علم و فرضیہ سی ، مختار بک موسیقی
تاریخی ، کویو دن ترجمہ اولونان تربیہ و وراثت ،
دور قایم دن ترجمہ ایدیلن اخلاق تربیہ سی ،
جون دو ویدن ترجمہ ایدیلن ده موقر اسی و تربیہ ..

فقطه میانکاری

کومور جینک اچانی

مدافعه امکانی اویايان بر نظریه‌ی محض ایاپسی اولدینی ایچون باشقاریتک گھومندن قورومغه مجرور اوایق نه مشکل شیدر ! محترم خلیل نعمة الله تکی بو وضعیته کوروپورم . حیات قارئلری ، منطق مدرسنک ایلری سوردیکی فکری ، انسانده بر عقل منطق و اوندن ماعدا بردہ وجдан منطق بولندینی ، اجتیاعی طبیعته عائد مثله‌لری آنجق بو (نایدوک آکلاشیلمايان) وجدان منطقیله مخا که ایدرسه ک حقیقته ایريشمک مکن اولاچنی ادعائی خاطر لارلر . حیانک ۴۵ و ۶۶ نجی نسخه‌لرندہ بو منطق بولنگی قبول ایگىدن متول منطقزنانی کوستمکچالیش و ، شکله عائد اعرااضلرمند صرف نظر ، خلبل نعمة الله بک افديشك نظر دقتی شو ایکی اساسی نقطه‌یه جلب ایتشدم :

۱ - بو وجدان منطقی بک بر اصولیدر ، شیعده‌یه قدر تمامًا مجھول ایکن بکی کشف ایدلش بر شیمیدر ؟ یوچه فلسفه تاریخنده اونک ایزلرینه ، اسکی ہونه‌لرینه تصادف ایده‌بیلرمی بز ؟

۲ - عقل منطقندن باشقه و اوندن مستحل اویارق حقیقته ایريشن بروجدان منطق واردیه بیلمک ایچون شائینه عائد بیلکلرک وجدانه هیچ تائیده بولونامیه جنی قبول ایگك لازم در . حال بوكه‌که کونکی تجربه‌لر عکسی انبات ایلده بیورمی ؟ کومورجی ایله عالمک ایانی آراسنده فرق یوقیدر ، و بو فرق کومورجیده بولنگیاب عالمده بولنان بر علمدن باشقه نه صورتله ایضاح ایده‌بیلدر ؟

خلبل نعمة الله بک ملی گھووهده اوج مقاله ایله بکا جواب وردی .

حیات ، قارئلرندن بعضیلرینک بو گھووهدی تعقب ایمک فرستنه نائل اویاملری محتمل اویلدیندن بوجوابی یازيلری خلاصه ایدبیورم (۱) .

برنجی مقاله بنادبی ذوق حننده بعضی ملاحظاتی احتوا و « خلبلق » تعبیرینی آکلامامش اویلدینی

(۱) بو اصولک محسنائی حننده خلبل نعمة الله بک نظر دقتی جلب ایده‌رم . ف الواقع کندیلرینک یاپدینی کی معارض طرفک ادعالری خلاصه ایدیله‌دن مقاله یازيلریه هر گھووهدی تعقب ایمک فرستنه‌مالک اویايان برقاره هیچ برشی آکلامامش . بوندن ماعدا اعرااضلری اویوب مکوت کچمک - ياخودايلریده کوروله‌جکی اوزره - باشقه بر قالیه سوونق کی نقشه‌لردن اجتناب ایدبایر .

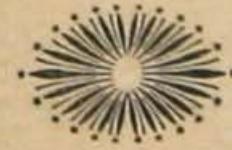
- لطفاً ۱۳ فھی صحفه‌یه پیکر -

لامایه‌حق بوندن تحملیل نیه بارار ؟ حتی اوچه بعضی فرضیه‌لره بر استقامت آلیمازه تحمللرک معطالاری نه ایله توکیه سوق اولونه بیلر ؟ بزه قالیرسه ترکیسز تحملل کوره تحملیسز ترکیب ده بوش در » دیندیکنے باقیلریه گھووهد هم متجرلری ، هم ده متفرکلری گھنون ایتكی دوشو غشدر . « فلسفه‌نک ترقيسه خادم دکز . تاریخ ایچون تاریخ پاپیلماز . ماضی تدقیقی حال واستقباله مفید اولایه‌حق کی قاله‌جقه هیچ پاپیلمه مسی دها خبرلیدر » پنیبلریله انتشارايدن بو گھووهد کچن قیش « حیات » ده مدافعه ایتدیکم تاریخ تلقیسی تأکید ایدبیور : « بو گھووهد نک حقیقی حکمت وجودی ، فلسفه‌ایله تاریخنی آراسنده کی سبق فرابندر . گھووهد ، ماضیده سیاحنی ساده‌جه تجسی و تطمین ملاحظه‌سیله پاپایوب بو سیاحتک فلسفه‌یه الزم اویلدینی قاعتدندر ، بناءً علیه فلسفه تاریخنی گھووهدی عینی زمانده فلسفه گھووهدی اولق ادعاسنده‌در . »

فلسفه تاریخنی ، اولش پاتش حقیقتلرک صرحی و با بولونه‌حق حقیقتلرک ملک طاشی اویابیوب انسانلرک حقیقته وصول ایچون کچیرمش اویدقاری جهدلری کوسترهن فکری بر صیورتدر . بو صیورت ایچنده کی زمان ، مکان ، دوره ، محیط و مدنیتلرک ایجاد ایدیردیک فکر و مذهبی - چهارک و یامزاج ایده‌رک بونلری قطعی و با موده حقیقتلر کی طانیق و متنلری بوسورتله شرح و تقدم ایتك ، فلسفه بینه اونک تاریخنی اقامه ایتمکدر . ماضی بی اویلدینی کی تبع و تعمیق ایته‌دن ده فلسفه پاپه صاواشق قوم اوستنده ساقورمک کیدر . قرون وسطانک عصر لرجه افلاطون و آرستو فکر و مذهبیه صابلانوب بونلرک ترق و انکشاف ایدیرلله‌سی ایجاد ایده‌ن جهدلری و کندی ماضیلری قارشیسنده اویشادقلری فعال و یارآیجی روللری کورمه‌ملری ماضی ایله حال ، تاریخ ایله حیات آراسنده کی سبق مناسب و قراتی تقدیر ایده‌مکدن ایلری کلشدیر . نه فلسفه تاریخنی فلسفه‌ی بونغمەلی ، نه ده فلسفه کندی تاریخنے آرقه چورمه‌لیدر . اک‌کزیده فلدو فلر عینی زمانده فلسفه تاریخنے اک ایی واقف اولش کیمه‌لردر .

فلسفه تاریخنی گھووهدی ایشته بو دوغرو و احاطه‌لی قناعتله تأسیس ایدبیور و بوکونه قادر درت نسخه نشر ایتش بولنیور .

مصطفی ٹکب

فارشیسنده بز . بوتلرک آراسنده (رەزیس) ، پیقاتالیز نظریه‌سی تدقیق ایده‌رک بوندن عملی حکمل چیقارمه چالشیدی . سوک بش سنه طرفندہ پیقاتالیز تطیقان فرانسیس ده کیدی . و حتی پروفسور (فلود) ، بوبوک و آیدین بر کوروشله بو تطیقانه طب فاکولتەسک قابولینی بیله آجدی . بونداوی تطیقانه موازی اولارق متادی برمداولة افکار ایله بسلنش علی بر جریان دوغبور و بوبوردی . بو حرکت بلیغا روماندلرندہ دها اول باسلامش اولدیندن اونلرکده اشتراکیه (۱۹۲۱) ده « فرانسز لانلیز آراسنده ایلک پیقاتالیز قونغرسی » جزو ده اتفاق ایتدی . بو قونغرسدن سوکرا فرانسز لانلیز پیقاتالیز رجانی اولاجق بر عضوک قوه‌دن فعاله کله چاغی ایریشمیش اولدینی علن ایده‌رک بو گھووهدی تأسیس ایتدک . « دنهیور . (فروید) » فارشی اوتوز سنه‌لک بر مقاومت و مخالفت سوکرا فرانساده ده رسی بر علم جمعی طرفندن (۲۵۰) قوجه صحیفه‌لی بر گھووهدنک انتشاره باسلامه‌سی باقینده وداع ایده‌جکمز سنه‌لک « فلسفه و اجتماعیات گھووهدی » ندن سوکرا ایکنچی بر علم طفریدر . بونلری قید ایده‌رکن دویدیغیز بوكک هیجان اوکمزده کی سنه ایچون تازه بر قوندر . پیقاتالیز و (فرویدیز) ایده علاقه‌دار اویوبه بالکن فرانزجه بیلن تورک فارئلری بوندن بوله بوجریانک هان بتوون حرکتلری تعقب ایده‌یله جکلاردر . فضلله اولارق استاد (فروید) بو گھووهدیه بالذات یازی یازمنی ده وعد ایتشدر . حتی ایللی نسخه‌سنده و قیله آلانجه و نام ستارله نشر ایتش اویلدینی « میکل آنژک موساسی » تامیله رسمل پیقولوژیک - آرتیتک بر تدقیق وارددر . بوندن باشقه « شیزوفرنی و شیزوونیا » ، « اوست بنلک Surmoi واخلاق حاده‌نک تدقیقنه یاردم » ، « اوست بنلکه داٹر » ، « دیش چیقارمه ایله مناسبدار تأثیری عنصر لر » ، « روختک عضوی حیات اوزرینه اولان تأثیری » ... والخ مقاهمه‌لری جوچ علاقه‌لی بک موضع‌لار در . نهایتندہ کی کتابیات قسمنده‌ده فرویدیز و پیقاتالیز داٹر جیغان آتلر حننده تقدیلی معلومات واردر .

..

بریایلیمش ، بردہ پایلیمقده اولان فلسفه وارددر . پایلیمش فلسفه‌لره « فلسفه تاریخنی » دیبورز . بونسیه کلینچیه قادار منحصرآ فلسفه تاریخنے خاص فرانزجه بونغمە بوقدى . کچن مارتینبری اوچ آیده رانتشار ایشکه باسلام « فلسفه تاریخنی گھووهدی » ، « نهیل برهه‌یدر » ک مدربیتی آلتندہ تأسیس ایدیلشدیر . گھووهدنک وظیفه‌سی فلسفی متلرک تقدیمی تدقیقندہ تاریخنی اصولک قاعده‌لرینی تطبیق و بواسول داڑه‌سنده پایلیمش مساعی نک حاصله‌لرینی اک مناسب بر طرزده عرض ایتمکدر . گھووهدنک مقدمه‌سنده « معماقیه خلبلی ایجاد ایده‌ن تاریخنی اصول ، ترکیب یاپنی داجم دکلدر . هیئت گھووهدی کورمه‌یه حاضر .

مشت تصورلاره مربوط اولدینی کوردو سکز . بایاس
بؤسەلرندە اسکىدن دیوارلاره آسپلان رسملە ،
صاغنەدە وصولىندا صرم ايلە عيسا ، معينىندا بىرسو
ملائىكە دنيا ياه قوماندا ايدن بابا الھەن تصورىنى باقىكىز .
بۈلۈھلەر بىر كە دىماگە نفس اولدۇنى نە يايىھە كىز
« كومورسى » اللەن ادرا كەن عاجز اولدۇنى سۈيەمە جىڭىز .
داھاسى وار : شو مېھ « ادرالىك » تعبيرىنى
معنالىرىنى توکەتكەرك كوزدن كېرىمىش اولق ايجون
اونى سادە على ئادە لسانىدە اولدۇنى وجەھە « بىر تصور
ذهنى حالتىدە آكلامق » معناسىدە دىكى ، بلکە « واس
ايلە ادرالىك معناسىدە قبول اىنسەك بىلە بىن خليل
نعمەللە بىك ادعاسى مىروحدىر . لمۇى بىرلەك مىترىم
مۇرجىي بىك اعلا بىلەر كە استادى قوملىر شخصىتى حاڻىز
بىرلەنەن زىيادە بۇتون كاشانىدە منتشر وبالخاسە بىضى
مقدس اشىيادە متکائىف بولنان سارى بىرقۇنە ئىغان
ايدىلر . او قوت منحصراً معنوى دىكى بلکە عىنى
زمانىدە مادى وطىيى اولدۇنەن آوجىنىك سلاحلەرنىدە
مقدس جورىتىغىلارده ، بىن اوزىزىنە باپىلان ئۆتەم
نەشلىرنىدە الخ .. بالفعل موجود وعسوسرد (۲) .
دىكى كە كىرك استادى ئىسالىر ، كىرك شىدىكى
مەدىنتىدە بىتدىنى بىر تفکىر سوھىستىدە باشىاڭلار ئىغان
استىدارى اللەن ھەممە مكلاً ادرالىك اىتكىدە درلر .
اللەن ادرا كەن عاجز اولدۇنى ئەرالىنى ادرالىك ايدىلر اىسە
فىكرا اىنجىلش ، على ئەرىنىشىن اولان كىمەلردر .
اونلار سادەجە ، فرانس دو كورەلک « يېمىعىد »
عنوانلى ئاشاسىدە كى عالم كى (بىر كونش لازم ؟)
دىيە هاقىرلار . فقط او كونش كوزله كورولىن ،
حرارقى جىلدى ياقان بىر كونش دىكىلر ، تائىرى
كۈڭىزىدەر ، او كاشى ، قوت ، سىجاقلۇر وىر ،
أىرلەلە معلومىر ، ماھىتى مجھولىر . فقط او دە بۇتون
متىكىلار اىجۇن دىكى ، بىضىلە كورەللە ، كۈڭىزىدە كى
نىشى ، قوت و سىجاقلەندىن باشقە بىرىشى دىكىلر ،
دىكىلەرنى كورە جىمىتىر . بىجا بىرسوك ادعاسى ئەرى
سورەن بعض اجتماعيا تىخىلر اللەن ادرالىن عاجز مىدرلر ؟
اونلارك قىمت حىكلەرى « شائىيت » حقىندە كى بىلەكلىك
متىاسب و هم آھنەك اولارق دىكىشە مىمىدر ؟
خلاصە استانبول دارالفنونىك مىترى منطق
مدرسى اىكى سۇالىدىن بىرىنە يامبىم فىكەلە ياخود
واقعاتە مخالف ادعالىلە مقابلە اغىشىر . اميد ايدەم كە
دىكىرنى و رەھىچى جوابىلە بولۇتلار داچىلاجق (وجدان
منطق) ناك نە اولدۇنى وۇمنطقە تىغاچىقتە اىرىشە ئاك
تىاصىل ئەكىن بولۇنىنى هەركىن طرفىندن آكلاشىلاجىدەر .

محمد عزت

(۲) ضىا كوك آلب بىزە اسکى توكلارك
(قط) لە بىر نورىتۇنى شىڭىنە كۆكىن اىتىدىكى
كۆردىكلىرىنى خىر وىرمە بورى ؟

ايلە بىر غزالىنىك دىنى ايانىك مۇضۇرى اعتبارىلە
« ادرالىن عاز » بىر تېستىدە بىر شەكارىنى سۈيەمەكە
مۇجۇر او لۇبور . بۇتون مدافعەسىنە واقعەلەر بىقدەر
آجىقىن آجىمە مخالف اولان بىرادعا يە استادىتىدىزەك
تىليم سلاج بىلەمك دىمەندر .

ناصل ؟ كومورىجىنىك بىر عالم و فىلسوف كىي
اللەن ادرا كەن عجزىنى تقدىر و اعتراف اىلدەيىكىنى مى
ادعا اىدىبىور سکز ؟ لەن كومورسى اللەن مەملاً

قىد ايدەرەك خليل نەمەللە بىك يازىلەرنىك بىك مەمە
بۈلۈطلى فىكەلە ، حدودلىغىزىمەن تېبىرلە دەلو
اولدۇنى اوغانىنە مەكەن بىر دليل كېرىبىور . بىمىتىدە
« بۇتون يازىلەدە هە فىكەرى ساپقە ئابانە مەتاج
دەكلىش كېيى ، بىدىھى حقايقىنە عد ايدەرەك ئەرىي
سۈرمەك » اعنى ئەيتىدىك « بۆز بایيويست » يەعنى مەتىجىخ
اعنى ئادىل ئەنلىرى قىدى دە اوپۇتۇلا ياجق اىخىلە دەندر ؟

ايكتىجى مقالەدە شائىيت نەدر ؟ حکم نەدر ؟
كىي سۇالارە جواب و بىرلەك و كېفيت حىكلەرى مەقىمت
حىكلەرى تضىنلى تىكىرلەنەن ئەلە اشتغال اىدىبىور .

نە اىجۇن ؟ جونىكە محمد عزت شائىيت ايلە حىكمى
بىرىنە قارېشىدىرىمىشىر ! حالبۇكە بىر ادعاسە ئاسالىك
جىرىنەن قىلاماسى قابل دەكلىر . اىجى سىقىلىما ياز قارئلەر
« جيات » كەن ئەنچى نىخەسىنە آجىوب مقالەمى
بىردا كوزدن كېرىمەلەرنى توسيھى ايدەرم . اورادە
نم شائىيت ايلە حىكمى بىرىنە قارېشىرىوب قارېشىرى
مادىنەن خليل نەمەللە بىك بىك ئاۋەن اولمايان فىكەلە
بىك اسناد ايدوب اىتەدىكى كورولە جىڭىز .

بواپىك اىكى مقالەنەك ھېچ بىرىنەنە منطق مدرسى
كىندىنە سورولان اىكى نقطىلە جواب و بىرلەپور .

يالكىز او جونجى مقالەنەنە شائىيت حىكلەرنىك (يەعنى
علمەزك) قىدت حىكلەرى (يەعنى دېغز ، اخلاقىز ،
كوزلەلک تەقىلىز) اوزىزىنە تائىن ايدوب ايدەمە جىكى
مەتھەسەلە اشتغال اولۇنۇق آرزو اىدىبىور . « روحة
ايكتىجى نوع وارلىق واردر (دېكە كە يامالى اىعش !)
فرىددە غالب بىر سورىنە اجتىاعى وارلىق تەجيلى ايدر ،
كېفيت حىكلەرى ناصل ظەھور ايدر ؟ » بىختىنەن
صوڭرا بىزە دېنلىپور كە: بىلەكلىك ئەنلىرىچە حىكلەرىزىدە
بعض تەخوللار وجودە كەلەر ... فقط ... اصل قىمت
حىكلەرى ماھىتلىرىنى مەخافىظە ايدر .

ايشتە سزە بىر جواب ! بۇندە كى ابھامى كىدرىمك
لازم . علمەزك آرغا ئاسەرغا قىمت حىكلەرى ماھىتلىرىنى
مەخافىظە ايدر نە دېك ؟

عجبا « دىن ، دىن اولىقىن ، اخلاق ، اخلاق
اولىقىن ، كوزلەلک ، كوزلەلک اولىرق دو بىولىقىن »
بىنە خالى قىلامى دېڭىك اىستەپور ؟ لەن بۇنى ادعا
ايدن و بۇنك ابىنى اىجۇن مقالە يازىلەسە لزوم
كۆسەن كەن ؟ ... بىزەم ادعامىز تىودر : عىلەك آرغا ئاسەلە
دېكىشەسەلە دىن باشقا دىن اولىر ، اخلاق باشقا
اخلاق اولىر ، كوزلەلک باشقە طرزىدە دو بىولور .

بىلەكلىكلىزە دو بىولىقىن آراسىنە كى بىر صىمىمى
تافىزە بىناد « يامالى رەھى بىكىيە بىامس »
مەكىزە مەندىنە فراغت ايدەمەز ، دەلە دەلە
منظە قبول ايدەمەز ؟

بو اساسلى ادعامەز تولىد ايلە دىكى مشكىلات
قارېشىنە نە « وجدان منطقە » و داعا بىلە مەكە، نەدە
خەزىزى تىليم اىنەكە راضى اولمايان مىترى منطق
مدرسى، بىر كومورسى ايلە بىر بۇۋەنەن ، بىر قال ايلە
بىر پاستورك ، بىر جىفتىجى ايلە بىر بۇۋەنەن ، بىر جوبان

اللەن ئىصالارلا داقق !

اللەن بىش بىرندەن داگلادى بىش بارماڭاڭ ،
باغىر عىددەدە يانغادىق بىر راقادن گىت ...
بىر يارلەك كوجىدىكىنى ، جو كەن كەن كەن كەن كەن
كۈرمەمك اىستەپور سەن ئەردىكە باقادن گىت !

ياوروسنات بولۇنە دالان بىر طول باقىشى
آكىدېرىپور ايشقىز اويىكەدە پېرىھەرلە .
بىر آز ياشارمۇق اىچىن بىكلىسىن آتىققىشى
چاغلايانسە ياماجلۇر ، سوبى دېغشى درەلر ...

بر صارى ياراق گىي دوشىدى كۈڭم بولۇن ،
بوغولو كۆزلىرەن كېچەدىكەن كۈن اولاز :
بىن قادار تېغەزەن ھېچ بىرىكەت اوغلەن ،
ھېچ بىر آنا قېزىنە بول قادار دوشىگۇن اولاز .

بيك ياردادن دو يارام كېلە كولوشىدىكىنى ،
آنلىكىن بۇز قارددەشنى بۇبە بن ابرىكلىرم .
دەكلى يالكىز آردىكە كېلەك دوشىدىكىنى ،
كېلەك رۇپاسە كېرىدىكىنى بىلېرم ...

كۆزلىرىنى كۈن گىي قاماشىدۇران بۇزىكى
داها جاندىن كۆرۈرم سەندەن اوزا فلاشىجە .
صارارىستك دو نۇشىدە كورنەجە بۇ كۆزۈزىكى
بىر گىلىنىك قېز اولور عىشىم سەن ئاشتىجە .

اللەن بىش بىرندەن داگلادى بىش بارماڭاڭ ،
باغىر عىددەدە يانغادىق بىر راقادن گىت ...
بىر يارلەك كوجىدىكىنى ، جو كەن كەن كەن كەن كەن
كۈرمەمك اىستەپور سەن ئەردىكە باقادن گىت !

تشرين ئانى ۱۹۲۷

فارۇوه نافز

ادرالىك ايلە دىكىنە قانعدار . او ، بولۇتلەر فوچىنە ،
بر نەخت اوزىزىنە او طورىمىشىر . جونىكە دىنلەي يارا ئەش
« ونم اس توى على العرش ! » مقامە جىقىشىر . معينىنە
بىكلىجە ملکلەر واردر . ياغمورى ياغدىرلەن ، كۈنى
ھەر صباح بىر قايقلە شەرقىن غېرە كېپىن بولمكىلاردر .
بۇنلاردىن ماعدا زەنلىر واردر ، دەرف واردر ،
رضوان عليه السلامك جىنى واردر . احمدىي ،
محمدىي ، دلائل الحىراتىن الخ . تىكرار قارېشىرىپەكىز
اللەن ، اللەن ئاياق واعتقادك نەقدر قطۇ ، واضح ،